

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.	Megjelenik	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	minden vasárnap.	

A közrendészet és a nyomozási eljárás.

Irta: Némethy Ferencz, csendőrszázados.

I.

A közrendészet, mint tudomány azon elveknek foglaltja, melyeknek alkalmazása által az államban a fenyegető veszélyek és háborítások közvetlenül elháríthatnak, annak káros következményei megszüntetnek vagy enyhíthetnek és az emberek finomabb szükségletei, melyeket a magasabb műveltség kíván, kielégíttetnek.*

A veszélyek és háborítások, melyeknek elhárítása a közrendészet tudomány tárgyát képezi, származhatnak vagy az emberek gonosz akaratából, vagy azoknak vigyázatlanságából, vagy a természeti elemektől, azaz az emberi akaratától független eseményektől.

Azon szervek, melyeknek hivatása a sértésekkel és háborításokkal czélzerű intézkedések által megelőzni és a társaság finomabb szükségleteiről gondoskodni, a rendőri hatóságok, melyek ebbeli kötelemüket a végrehajtó közegek: a csendőrség és a rendőrség által gyakorolják.

A közrendészet ügyek helyes kezelése nagy fontossággal bír, mert attól függ az embernek biztonsága és védelme mindenféle sértés és baleset ellen, melyeknek czélzerű rendőri intézkedésekkel elejét lehet venni. A rendőri intézmények az igazságügynek is nagy szolgálatokat tesznek, a mennyiben t. i. a bűnösnek kézrekerítését eszközlik és így a sértettnek a sértő általi kármentesítését is lehetővé teszik.

A fentirtakból kitetszik, hogy a rendőrségi és csendőrségi intézmény czélja az állam czéljával, t. i. a köz-

* Közvetve a törvényhozásnak és pedig úgy a polgárainak, mint a büntetőnek és a törvényszékeknek feladata, hogy a jogsérelmeket elhárítani igyekezzenek.

A polgári törvényhozás az által felel meg e feladatának, hogy a jogviszonyokat a magányosok között megállapítja, mi által a polgárok tudhatják, mihez tartásák magukat kölesősön érintkezésükben; a büntető törvényhozás, a mennyiben az a fenyegetett büntetés által a büntettek elkövetésétől elijeszt; a törvényszékek is hatnak a jogsértéseknek elhárítására, a mennyiben a sértőt megbüntetik és a sértettnek elégtételt szereznek.

De sem a törvényeknek léte, sem a törvényszékeknek fenállása által nem lehetséges a sértéseket tökéletesen elhárítani, részint azért, mert sok ember a törvényeket nem ismeri, részint mert sokan reménylik, hogy gonosz tetteik fel nem tognak fedeztetni. Azért szükséges valamely intézet, mely által a törvényeknek a pszichologiai hatásukban hiányán segítetik és a sértések, valamint rendtelenségek közvetlenül elháríthatnak és ezen intézet: a közrendészet.

bátorság létesítésével és a jog uralmával tökéletesen megegyezik és azért a rend és csend fentartására létesített intézmények nem mint a békés polgároknak ostroma, hanem mint az álladalom czélja elérésére szükséges feltétel, tehát mint az állam fentartására szükséges istáp jelentkezik.

A közrendészet ügyeknek különféle kezelése leginkább oka annak, hogy a különféle államok között a műveltségre és az életszükségletekre nézve oly roppant különbség létezik.

A közrendészet ügyeknek különféle kezelése leginkább oka annak, hogy a különféle államok között a műveltségre és az életszükségletekre nézve oly roppant különbség létezik.

Oly ország, melynek jól közrendészetű igazgatása van, már a külsejében is különbözik oly országtól, melynek közrendésze hiányos.

Oly országokban, melynek rendőri állapota hiányos, lépten-nyomon találkozunk oly állapotokkal, melyek a műveltség bizonyos fokára emelkedett polgárokat degasztálják, mert por, piszok és nyomorúság, durva emberek botránys magaviselete, az egészségre hátrányos állapotoknak fellépte, az emberek élete és vagyona elleni merényletek nem épen mondhatók azon eldoradoi állapotoknak, melyeknek létesülését a civilizált állapotok polgársága megköveteli és kívánja.

De mindezen állapotoknak nemcsak culturpolitikai szempontból van jelentősége, hanem a jóléti rendészet szempontjából is, mert oly államot, hol ragadós betegségek tizedelik meg a lakosságot, hol az emberek élete és vagyona naponta veszélyeknek van kitéve, idegenek nem igen látogatják, sőt kerülik az ily országot, holott az idegenforgalom növekedése a lakosság anyagi jólétét és új jövedelmi források megnyitását eredményezné.

Uj nagy kihátással van egy közbiztonságilag jól berendezett állam a lakosság jólétére, miről való gondoskodás a rendészet ügyét legfelsőbb fokban kezelő kormányhelyeknek feladata és egyszersmind kötelessége is.

A közrendészet, mint abstract fogalomnak, végczéljainak elérésére a végrehajtó hatalom közegei működnek közre.

A rendnek és a bátorságnak fentartására és minden veszélyeknek megelőzésére a csendőrségnek több irányban kell tevékenységet kifejteni.

Ezen tevékenységek pedig a következők: az észlelő, megelőző, megtorló és felfedező tevékenység.

A csendőrségnek minden működése ezen tevékenységre vezethetők vissza, de minthogy ezen tevékenységek csak azt célozzák, hogy a veszélyek megelőztes-

senek, azért a megelőzési tevékenység fogalmában szélesebb értelemben minden többi tevékenység, mint annak eszköze foglaltatik.

Az észlelő tevékenység abban áll, hogy a csendőrség iparkodik a maga területén minden eseményről, mely a köz- vagy magánbátorságot sértheti, vagy rendhábortást előidézhethet, valamint annak okairól s okozóiról még a sértés beállása előtt vagy legalább ugyanazon időben magának tudomást szerezni. Ezen tevékenység felügyelési tevékenységnek nevezhető.

Az észlelés vagy általános, midőn pl. a portyázásoknál a csendőrség figyelme nincsen épen különös személyek felé irányozva, vagy különös, mely bizonyos tárgyak vagy személyekre vonatkozik, melyek a rendőrség figyelmét már felkelítették s melyek tehát mint valószínű okai a rendhábortásnak, a csendőrség által üldözendők.

A csendőrség észlelési tevékenységéhez tartozik, hogy veszélyes emberek ismertető jelei, a rendhábortás és veszélyek (égések, pestis, árvizek, vasuti szerencsétlenségek, marhadög, exploziók) híhető okai felől adatok szereztessenek.

Ezen adatok szerzetetnek: hallás és látás azaz körültekintés által.

A csendőrség megelőző tevékenysége abban áll, hogy a legalkalmasabb intézkedések tétessenek, hogy a sértéseknek és háborításoknak, akár ezek emberek gonosz akaratából, akár a természeti eseményekből erednek, eleje vessétek.

Az elnyomó tevékenység abban áll, hogy a felvigyázat dacára kitört háborgatások és sértések, physikai erő rogtóni alkalmazása által elnyomattassanak.

A felderítő tevékenység akkor alkalmaztatik, midőn bizonyos előforduló esetekben, hol valamely büntény elkövetésére gyaníthatni, megvizsgálja: követtett-e el valóban és minő körülmények között büntett és ki annak valószínűleges szerzője és ha azt, kire alapos gyanu esik, a szükség úgy hozván magával, őrizet alá veszi, a büntető bíróságnak további vizsgálat végett bejelenti és ezt a bizonyítékok gyűjtésében támogatja.

Szinte valamely bekövetkezett baleset után is gyakorolja ezen tevékenységet, hogy felfedezni iparkodik, mi adott a balesetre okot, hogy azok a jövőben elháríthatók legyenek.

Az állam csak akkor felelhet meg rendeltetésének, s a biztonságot csak akkor szerzhethi meg polgárainak, ha az államhatalom kellő működésében nincsen gátolva azaz. ha a közbiztonság fenntartatik.

Áll pedig a közbátortlét az államban a közcsend és rend az államhatalom és bátóságoknak tekintelye, a törvények uralma fenntartásában és az állami kötelék és szervezés biztosításában.

A közbiztonság meghábortíthatatik a nép csoportosulása, zenébona, zendülés és forradalom által.

A csoportosulás abban áll, hogy valamely váratlan, vagy várt eseménynél egy helyen rendkívüli embersoka-

ság tódul össze, melynél elégületlen hangulat mutatkozik.

A csoportosulásból lesz zenébona, ha az egybegyűlt sokaság valamely rendellenességet vagy sértést követ el. Erre alkalmul szolgálhat vagy valamely magánembernek bosszantó magatartása, vagy valamely kormány- vagy hatósági intézkedés, vagy oly állapot, melynek bekövetkezése az államnak tulajdoníthatik.

Czélja a zenébonának lehet ellenállás bizonyos intézkedés ellen, vagy valaminek erőszak általi kiesikarása, valamely tartozó köteleesség lerázása, vagy valamely tett intézkedésnek vagy felsőbb parancsnak megghiusítása, elfogottak kiszabadítása, vagy egyéb a kormány ellen ellenséges szellemmel mutató büntetés és a közcsendnek bármiképen háborítása.

A zenébonából lesz zendülés, ha a bátóság által előrebocsátott megintés elleni nyakasság és erőszaknak használata oly fokra hág, hogy a csend és rend helyreállítására rendkívüli erő alkalmazása szükséges.

Forradalom pedig akkor keletkezik, ha a felkelt sokadalom az államnak és törvényes szerveinek az engedelmességet megtagadja és az államhatóságok s az azoktól kiküldött fegyveres erő ellen fegyvert fog.

A csoportosulást illetőleg a csendőrség kötelessége, minden alkalommal, hol nagy embertömeg verődik össze, arra ügyelni, hogy semmiféle rendtelenség, személy- vagy vagyon sértés elő ne forduljon; ha pedig a rendtelenség mégis beáll, vagy ha a csoportosulónak mutatókozó elégületlenségi szellem miatt attól tartható, a csoportosulást kimélettel oszlassa el és csak az ellen-szegülőket és felbujtókat fogja el.

A zenébona, zendülés és forradalomra nézve a csendőrség kötelességei a következők:

1. Minthogy ezek gyakran messze terjedő elégületesség következményei, azért a csendőrségnek feladata a nép hangulatát, politikai és társadalmi viszonyokra, főleg új törvények és intézményekre nézve észlelni, hogy a közvéleményről magának tudomást szerezzen; iparkodni kell továbbá a népesség szükségzeivel és jogszerű óhajtaival és panaszzaival megismerkedni s azokat felsőbb tudomásra juttatni, igazságatlan panaszokra nézve a népet valamely köztekintélyben álló személy által felvilágosítani, a rossz akaratú befolyásokat pedig, melyek alaptalan elégületlenséget és izgatottságot igyekeznek szítani, erélyesen le kell küzdeni.

2. Szükséges, hogy a titkos tervezgetésekre, melyek a közbiztonságra veszélyessé válhatnak, kellő felügyelet fordíttassék, azért a titkos politikai társaságokra, melyek gyülekezéseiket elrejtik, gondot kell fordítani.

Ügyszintén szemmel kell kísérni a gyantut keltó bujtogatást könnyen okozható személyeket, kik sokszor látható kereset nélkül sok pénzt költenek; különösen a gyanu külföldieket, kik válságos időpontokban sokszor nagy számmal jelentkeznek az országban.

Ezen felügyeletnek azonban nem szabad kémkedéssé fajulni, a mennyiben ezen eljárás, mint ezt a multak

tapasztalatai igazolják, a csendőrséget gyűlöletessé tennék, a mi az intézménynek mindenesetre ártana.

3. Figyelmet kell fordítani a lázító iratokra is.

Lázító iratok alatt oly iratok értetnek, melyek a népet nyíltan zendülésre hívják fel vagy melyek a felsőbbséget, az alkotmányt lealacsonyítják, azt gyűlölet vagy guny tárgyává tenni iparkodnak.

Ezeknek szerzőjét ki kell nyomozni és irányában a törvényes eljárást folyamatba tenni.

Végül meg kell akadályozni oly tetteket, melyek a felsőbbnek tekintélyének lerontására vagy valamely tett felsőbb intézkedés megküsitására irányozvák.

Ilyenek a nyílt parancsok, rendeletek és egyéb hatósági hirdetéseknek leszakítása, eltétele, bemocskolása vagy egyéb módoni sértése.

A csendőrségnek gondja legyen arra, hogy a közrend háborításai kitörésre ne kerüljenek, hanem már csirákban elfojtassanak.

Ót, hol a törvényes rend helyreállítása csak erőszakos eszközökkel lehetséges, mint végső eszköz, a fegyver alkalmazandó.

De ezen esetben nem szabad elfelejteni, hogy a fegyveres erő többnyire csak tévedő polgárokkal áll szemben, kiknek életét lehetőleg kímélni kell, miért is a csendőrség csak annyira használja fegyvereit, a mennyire ez okvetlenül szükséges a sokaság szétosztatására, és a rend helyreállítására.

A helyzet veszélyessége többnyire elragadja a csendőrt és nagyobb vérontást idéz elő, minő okvetlenül szükséges volna.

Ily válságos pillanatok próbakövei a csendőr jellemtulajdonai egyikének: a higgadságnak és nyugodtságnak, melynek őt a legkritikusabb helyzetben sem szabad cserben hagynia.

Hogy a még egészen el nem nyomott zenebona nagyobb terjedelmet ne öltön, vagy a látszólag elnyomott, újra ki ne törjön, szükséges, hogy a zenebona színhelye megtisztíttassék, az odavezető utcák elzárassanak, harangok félrekerése és torlaszok építése megakadályoztassék és mindazon hatósági intézkedések betartása, melyek a zenebona újra kitörését lehetetlenné tenni célozzák ellenőriztessék.

A járőrök által követendő elv a nyomozás során.

Irtá: *Konnerth János* csendőr.

A járőr, mint nyomozó közeg, mindennemű nyomozási cselekményt jogosult és köteles teljesíteni, a melyeket felettes parancsnoksága, a kir. ügyészség, kir. járásbírósg stb. neki elrendel. Ezért az elrendelő hatóság lesz felelős.

A járőr önálló tevékenysége azonban a nyomozás terén bizonyos korlátok közé van szorítva.

A nyomozó járőr tulajdonképeni hivatása általában

az, hogy az elkövetett büntetendő cselekmények felfedezése, azok kiderítése és a tettesek, részesek kikutatása körül saját észlelése és megfigyelése alapján közreműködjék.

Mind ezekből kifolyólag joga van mindenkit kikérdezni, a ki iránt gyanút táplál, vagy a kitől a bűncselekmény tekintetében elősegítő, utmutató vagy felvilágosító kijelentéseket vél remélni.

Megjegyzendő azonban, hogy a járőr által eszközölt kikérdezés nem kihallgatás oly értelemben, hogy arról a kikérdezett által aláíratandó jegyzőkönyvet vehetne fel, a mit a járőr szolgálati viszonyaival nehezen is lehetne összeegyeztetni, hanem egyszerűen olyan ténykedésnek tekintendő, a melyből a járőr adatokat, tapasztalatokat és észleleteket szerez a kérdéses ügy mikénti állására nézve, hogy aztán a további nyomozást az így szerzett fonálon könnyebben és biztosabban vezethesse.

Mind egyik sértettet, terheltet és tanút egyenként, a másikat távollétében kell kikérdezni. A kikérdezések eszközzésénél legelső és fő szabályul a legtökéletesebb komolyságot tartsa szem előtt a járőr; mindenképpől azonban a legnagyobb kiméletelességet tanúsítsa a kikérdezendő iránt és ne tévesse szem elől soha, hogy az általa gyanuba vett egyén bűnössége még legkevésbé sem kétségtelen. Megtörtént számtalan eset bizonyítja, hogy egy gyanuba fogott egyén, mind annak daczára, hogy ellene a legterhelőbb bizonyítékok látszottak fennforogni, mégis büntelen volt.

A gyanuba fogott egyén mellett, ha valóban bűnös is, létezhetnek oly enyhítő körülmények, a melyeknek érvényesülését nem szabad lehetetlenné tenni, de sőt ezeknek kiderítése is feladatát képezi a nyomozó járőrnek. Már pedig ezeknek a szempontoknak a türelmetlenség, durvaság, gorombaság, esetleg testi bántalmazások vagy kinszások ellentétei.

A gyanu alá vett egyént okvetlenül beismerésre bírni és ebből a czélból nem riadni vissza semmitől, téves felfogása volna a nyomozó tevékenységének. Hisz értéktelen lesz az ítélő bíró előtt a legtökéletesebb beismerés is, ha csak a legtávolabbi adat is arra mutat, hogy az kieroszakolt vagy kicsalt volt.

Ezenkívül különösen szem előtt kell tartanunk azt az elvet, hogy közéletünk tagadhatlanul egyik leghasznosabb és tisztelőre legméltóbb, a békeben is harcban álló katonaságnak, saját szeretett testületünknek magasztos hivatása és tekintélye ellen vétkezünk, ha rosszul értelmezett kötelesegerzből vagy túlhajtott buzgalomból a bűnvádi nyomozás fontos terén oly erőszakosságokra ragadtatjuk magunkat, a melyeket az illető bíróság ilyenekből felismerve semmit érőnek jelent ki s a talán valóban bűnös egyént is felmenti; ezenkívül a lakosság irányunkban az úgynevezett «csendőr atrocitások» miatt ellenszenvvel is viseltetnek.

Tehát jelszavunk legyen, hogy az igazságszolgáltatás csak igazságos eszközökkel élhet, s a mely bizonyítási

anyag nem jogos alapon épült fel, az magától halomra dől.

Ezenkívül a törvény is* azt mondja, hogy vallomásnak vagy beismerésnek kieszközölése véget nem szabad sem ígéretet, biztatást, ámitást, fenyegetést, erőszakot vagy kényszert használni, sem pedig a gyanúsítottat éjjeli kihallgatással vagy más módon kifárasztani.

Szigoru megtorlás is vár az ez ellen vétő csendőrsé s a mellett ily módon végzett munkája is semmit érővé válik, miért is a törvénynek fent idézett kijelentése minden nyomozó közeget hacsak át, hogy az által egyfelől a csendőri nyomozás során kivett, kétség-telenül önkéntes vallomások és beismerések rendszeressé válása, testületünk feltékenyen őrzött tekintélyét és méltóságát is még jobban öregbítse; másfelől, hogy megszűnjenek a lapoknak bár ritkán, de mégis előforduló közlései a "csendőri kegyetlenségek"-ről.

A járőr felszólíthat valakit arra, hogy kérdésére válaszoljon, de az illetőnek azt meg is tenni nem kötelessége.

Magának a vádlottnak is megadta a törvény** azt a jogot, hogy még a bírói eljárás során sem köteles vallomást tenni s ha e jogával él, akkor még a bírónak sem szabad többé hozzá kérdést intézni. A gyanúsított e vallomásmegtágadási jogának annál is inkább kell tehát érvényesülni a nyomozás során, a mikor bűnössége legkevésbé sem nyilvánvaló, a mikor még csak gyanu alá vett személyként áll a nyomozó járőr előtt.

Fentiekből kifolyólag tehát, ha a járőr valakit kikérdezi akar a nyomozás folyamán és az illető kijelenti, hogy ő nem ad választ kérdéseire, nincs egyéb mit tenni, mint azt tudtul venni s az illető kikérdezésével azonnal felhagyni.

Ezek után megemlíteni kívánom, hogy adott esetben, ha a fenti érvelések szellemében járunk el, nemcsak saját szellemi képességünket is — észleleteink és tapasztalataink alapján fejleszítjük, hanem előjáróink és a polgári hatóságok elismerését, s főleg a lakosság rokonszenvét és tiszteletét magunknak kivívjuk, mi által a közbiztonság teréni ténykedéseinket nagy mérvben megkönnyítjük és így minden adandó alkalommal munkáinkat sikerrel végezzük, javában virágzó testületünket érdemekben gazdagítjuk és öregbitjük.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Elítélt állatok.

A sötét középkorban nem volt épen ritkaság, hogy nem csak emberek, hanem oktan állatokat is, rendes bírói úton, vád alá fogtak, szabályszerű tárgyalás után el-

ítéltek s annak rendje és módja szerint ki is végeztek. Felsőrolunk erre nézve egy pár érdekes példát. Páriban 1266-ban egy disznót, mely egy gyereket megevett, törvényszék alá állítottak és rendes tárgyalás után gyilkosságért tüzáltali halálra ítélték. S a hóhér az ítéletet szabályszerűleg végre is hajtotta. Ugyancsak Franciaország egyik városkájában, 1386-ban egy disznó egy fiúcska balkezt leharapván, szintén törvényszék elébe került, hol is azt az ítéletet hozták rá, hogy bal első lába a hóhér által levágassék, aztán pedig annak rendje és módja szerint felakasztassék. A hóhér végrehajtotta az ítéletet, akasztás előtt azonban a disznóra nadrágot és mellényt adott.

Németországban 1456-ban és 1553-ban több disznót ítélték el, részint elevenen való eltemetésre, részint pedig felakasztásra, mivel hogy szintén gyerekeket martak, vagy ettek meg. Szintén Németországban történt, hogy 1685-ben Ansbach környékén egy farkas több nőt s gyermeket tépett szét s a babonás nép azt hitte, hogy ez nem közönséges farkas, hanem a nemrég elhunyt polgármester, ki a népet nagyon sanyargatta s ki a szőbeszéd szerint házának padlásáról nézte végig saját temetését. A farkast elfogták, behozták a városba, felöltöztették szépen, sőt még oly szakálták s alhájat is tettek rá, a minőt a polgármester viselt s azután ünnepiesen felakasztották.

1389-ben halálra ítélték egy lovat, mely egy embert agyon rugott. 1405-ben egy ökröt akasztottak fel s 1499-ben egy másikat, mely egy leányt élt meg. Bécsben egy kutyt, mely egy városi tanácsos lábába harapott, arra ítélt a törvényszék, hogy egy évig s egy napig zárva legyen a bolondok szekrényébe, a hol a lázongók és zavarsinálókat állították ki pellengérré. 1610-ben egy pár veszett kutyt, mivel egy barátot is megmartak, törvényszéki ítélet folytán a hóhér ütött agyon.

Stilfs tiroli község 1519-ben beperelte az egereket, hogy sok kárt okoznak. A bíróság külön védőt rendelt ki az egerek számára. A tárgyalás napján egész rendben megtörténtek a különféle vád- és védbeszédek és viszonzalások és kimondatott az ítélet, hogy a kárt okozó állatok kötelesek Stilfs mezőről és rétféiről 14 nap alatt elpusztulni és soha többé nem térhetnek oda vissza; a védő javaslatára azonban a gyöngye koruának és a hasas egereknek újabb 14 nap engedtetett.

A világi hatóságokkal egyenlő szigorral járt el az egyházi is. A VIII-ik században szent Firmin a még addig lakatlan Reichenau szigetéről száműzte a kigyókat, varangyos békákat és mérges férgekét. Midőn 1732-ben Luczernben a pajorok (cserebogár-pondrók) mindent elpusztítottak, Füssen zárdából Szent Magnus botját hozták elő a férgek elűzésére és azt processzióban hordták szét a mezőkön különféle szent mondasok és ördögűző mondasok mellett.

Valóságos pert is folytattak az egyház emberei Chur püspökségben a cserebogarak ellen. Háromszor idézték őket törvényszék elé s mivel kiskorúság miatt nem jelentek meg, gondnokot neveztek ki számukra, ki védő beszédében felhozta, hogy ők is isten teremtményei, hogy emberemlékezet óta laknak e vidéken s nem lehet őket élelműktől megfosztani. A törvényszék aztán száműzte a bűnösöket felreosó pusztákra.

1479-ben Bern város böles tanácsa idéztette meg a cserebogarakat s más hártékony férgeket a lausannei egyházi törvényszék elé, mely a vádlottnak külön védőt rendelt ki. A tárgyalás eredménye folytán a lausannei püspök kimondta reájok az egyházi átkot, sőt egyuttal a nadályokra is, melyek a halakat megölik. Egy lel-

* Bűnvádi Perrendtartás 135. §. 1-6 bek.

** Bűnvádi Perrendtartás 134. §.

A király Ferencz Ferdinánd főherczeggel a Mátyás-templom elé érkezik a koronázási jubileumi misére.

kezsz ily egyházi átkot 1559-ben mondott a drezdai verekek ellen különösen azon bűnökért, hogy a predikációt ékeleden lármaikkal zavarták.

Mulatságos egy bázei kakas esete is, melyet, mivel tojást tojt, melyből, a közhit szerint, a rettenetes bazilikus kelt volna ki, 1474-ben nyilvánosan etreneknek nyilatkoztattak ki s ünnepiesen elégették.

KÉPEINKHEZ.

A koronázás jubileuma.

Június hó 8-án volt negyven éve annak, hogy Ó Felséget Magyarország királyává koronázták. — A jubileum a fontos eseménynek megfelelő ünnepélyességekkel tartott meg, melynek fénypontját a koronázási Mátyás-templomban lefolyt egyházi ünnepély képezte. Ennek az ünnepélynek ragyogó képe feledhetetlen marad mindenkire nézve, kik annak szemtanúi lehettek. Ó Felsége a király, a daliás trónörökös és az udvar felvonulása, a királyi hercegnők díszmagyar toalettjei, a pompás magyar díszruhákba öltözött előkelőségek káprázatos csoportjai, a csillogó drága ékszerek káprázatos változatosága, a zene, a dísznövények illata: mindez összevegyült ott a templom gyönyörű hajójában és mesésen szép harmóniát teremtett.

HIREK.

Egy nagyarányu betörőbanda megsemmisítése. Egy Talesmann Nissen Márkus nevű bukovinai illetőségű házaló, a stanislai cs. kir. országos törvényszék által több rendbeli betörés lopásért reá mért több évi fegyházbüntetésnek kitöltése elől megszököve, 1900-ban Magyarországra menekült s itt az országot összecsatangolva. Szolnok-Doboka megyében Sajómagyaros községben, Steinberger Náthán név alatt állandó lakást bérelve, letelepedett. Ily módon magát az igazságszolgáltatás sújtó karja alól kivonva, a magabizálással és a becsületlen munkával való kenyérkereset utjára térs helyett bűneibe visszaesve, pénztárak kifosztására határozta el magát s egy betörőbanda szervezéséhez fogott, minek sikeresebb keresztülvitelle ezéjából egy sajómagyarosi család leányát is eljegyezte. Ezen családdal ily módon bizalmasabb viszonyba lépve, úgy ennek, valamint az ő, Bukovinában visszahagyott ismerősei köréből kezdte meg a szervezelmess társaság összetoborzását s ily módon a nagy haszonnal kecsegtető vállalkozáshoz sikerült is neki különböző irányokban egymástól távol eső helyeken híveket szereznie és az akcióképes bünszövetséget Weltmann Mór nagybányai, Mózes Móricz borhidi (mindkettő Szatmármegye), Schönberger Guttman Bernát Petrozsényban (Hunyadmegye) álnéven bujkáló, továbbá a bukovinai Szadagora községi illetőségű Izrael Kálmán és Reich Hersch, ez utóbbi katonaszökevény, a rohornai Talesmann- és a topornai Fuhrmann-családkból, végül pedig az ugyancsak külföldi illetőségű Fuhrmann Márkus, Bruckmann Mózes és Mühlstein Beriből összeállítania. A nagy körültekintéssel összeválogatott és szétszórt tagokból álló bünszövetség, miután magát a Brechner Gusztáv szászrégeni kovács által

készített alkulesok, furók, vésők és feszítővasakból állott betörőszerszámokkal ellátta, a szervező Talesmann Nissen Márkus vezetése alatt működését megkezdte és magát időről-időre, a szükséghez képest új, alkalmas tagokkal kiegészítve, hálóját főképp a nagy szákmányval kecsegtető királyi adóhivatalokra vetette, melyeknek sikeresebb kifosztatása ezéjából a pénztár elhelyezését és a belső berendezést megismerendő, a szövetség egyes tagjai egy-egy nagyobb értékű bankjegy váltásának ürügye alatt azokat előre kikémlelték. Az ily módon előre kiszemelt adóhivatalok vagy magánosok kifosztására előzetes megállapodás után, egy meghatározott időben, leginkább az esti órákban, különböző közlekedési eszközökön és különböző irányokból egy meghatározott helyen megjelentek s tervüket az éj leple alatt keresztül vite, szákmányukkal reggel rendszeren kerekelt oldottak. Az ily agyafurt ravaszággal működő betörőbanda éveken át üzve bűneit, kifosztotta a nagy-károlyi, a huszti, a zilahi királyi adóhivatalokat, szákmányul ejtve csak innen 216 000 korona készpénzt és 523 783 korona értékű értékpapírt. Kifosztotta továbbá az alsódbabai községi adópénztárt, Papp Sándor szászrégeni ügyvédet. Czitrom Izsak nagysnjói, Veiglecker István szinnyérváraljai, Kaszner Mór és Klosz Emil ugyancsak szászrégeni, Weisz Dávid huszti, Hauszmann Hersch munkácsi, Izrael Dávid nagyidai lakosokat, a novosideiai bankházat és a szolyvai szövetkezeti takarékpénztárt, szákmányolva mindenütt kisebb-nagyobb mennyiségű pénzt, értékpapírt és ékszereket. A bandának időközben egy-két tagja, mint például Reich Hersch és Talesmann maga is Nagykarolyban hurokra került ugyan, de Reich Hersch csak mint katonaszökevény a hadbírósnak adatott át és ez által szökésért el is ítéltetett, Talesmann pedig, Mózes Mór jóállása mellett, a nagykarolyi rendőrkapitányi hivatal által szabadon bocsátottat s így sikerült a kelepceből mindig kibujniok, míg végül az 1905. évi január 30-án éjjel a zilahi királyi adóhivatalba történt betörésük után a nyomozást Kiss Gergely járásörmester, zilahi járásparancsnok, bevezette és annak néhónapon át szünet nélkül, nagy szakavatottsággal és igen nagy körültekintéssel eszközölt keresztülvitelle után Krecza László és Porumba József járásörmesterek, Dullay Sándor örmester, Hegedűs József és Varga József cz. örmesterek, Baba János örsvezető, Barca János és Hegelüs István cz. örsvezetők, László Lőrincz, Orbán György, Gligor György és Geese Imre csendőrök közreműködésével a betörőbandának Talesmann Nissen Márkus, Brückmann Mózes, Rittmann Dávid, Weltmann Mór, Rittmann Márkus, Mózes Mór, Zicher Mór, Wigdorovics Adolf, Brückner Gusztáv, Rittmann Mendel, Rittmann Klára, Mózes Mórné, Schönberger Bernát, Drechsler Izrael, Reich Hersch és Herschkovics Simonból állott tagjait különböző helyeken egyenként letartóztatta, a bűnleket nagy részét és a szákmányolt pénzekből, szintén különböző helyeken, 8750 koronát előkerített s azt a fent említett tettesekkel együtt a zilahi királyi ügyészségnek átadta, Mühlstein Berl az ellopott értékpapirokkal Amerikába menekült egyének pedig a hatóságot nyomára vezette, melynek intézkedése folytán nevezett New-Yorkban elfogottat és a nála talált 500,000 korona értékű értékpapirokkal együtt szintén a zilahi királyi ügyészség fogházába szállítottatott. Az ilykép megsemmisített tolvajszöveteket minden tagja és számos orgadája a bíróság által jögerősen súlyos börtönbüntetésre ítéltetett. Ezen, szervezetében eddig nálunk páratlanul álló és úgy az állam, mint a magánosok vagyonát nagy

Klotild főhercegnő lányával, Erzsébet főhercegnővel a koronázási jubileumi misére hajtat.

Pillanatfölvétel a Mátyás-templom előtt, a koronázási jubileumi misekor.

mérvben veszélyeztető tolvajsözötteket megsemmisítése valóban egy érdem, amely önmagát dicseri s a melyért az eljárt csendőr egyéneket az ország lakosságának hálaja illeti.

Czigányok garázdálkodása Junius hó 4-én a Szabolcs-megyében levő Basalhom pusztán répakapálással foglalkozott négy hajduhadházi ember élelmiszert reggel-nyúvát a répa föld végén levő dűlöt mentőlőz tiz kocsiból nyolcz óra tájt az arra elhaladó mintegy tiz kocsiból álló czigánykaraván tagjai, a tulajdonosok szemelátára, eltulajdonították. A károsult négy munkás a czigány kocsifábor után iramodva, annak három utolsó kocsiját elérve, feltartóztatta és az ellopott tarisznyák visszaadását követelte, mire az utmenői cserjésből nyolcz-tiz czigányférfi előbujva, a károsokat fogpízpisztolyokkal és botokkal visszavonulásra kényszerítette, mire aztán az egész karaván elvonult. A panaszosok jelentésére *Szigeti József* járásörmester, gávai járásparancsnok és *Letner* csendőr a czigányok üldözésére indultak s azokat még ugyanaz nap delután három óraker a Varjulatpusztát tőlő mintegy egy kilométer távolságra hal kocsival, táborozva feltalálták. Amint azonban a járőr a karavánt mintegy 150 lépéssnyire megközelítette, a karaván ferfi tagjai az országúttól jobbra és balra, különböző irányban futásnak eredtek. A járőr az országot bal oldalán menekülő négy czigányt vette üldözöbe, de mintán azok ruhát, eszínát magukról eldobálva menekültek, őket utólérni a gabonaföldön nem tudta, mire a járásörmester két, a csendőr pedig három lövést tett utánuk, de a czigányok ennek dacára elmenekültek s a királytelki erdőbe befutva, nyomtalanul eltűntek. A járőr ekkor visszafordulva, a karavánt összeszedte s a gávai főszozagabiró hivatalnak átadta. A rabló czigányok nyomozása iránt széleskörű intézkedés tétetett.

Egy csendőr megmádatatása. Junius hó 9-én este kilencz óraker Szolnokon Menkő Mihály szolnoki lakos, *Molnár* Imre szolgálatot teljesítő csendőrt, ki őt kibágás miatt bekisérni akarta, megtámadta. A szorongatott helyzetben levő csendőrnék *Fodor* István szintén szolnoki őrsbeli címzetes őrsvezető, s ki különben szolgálaton kívül volt, védelmére sietett s bajtársá támadójával szemben kardot használva, annak fejére három, jobb és bal karjára egy-egy vágást mért. Menkő sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Az eset az épen Szolnokon időzött *dr. Scheeres* Gyula szazados-hadbíró által vizsgálat tárgyává tétetett.

Ellenzegülés. *Scalméri* József csendőr junius hó 13-án Nagyszőlősen a neki szolgálateljesítő közben ellenzegült Budai Sándor otáni lakos ellen szoronyt használt és rajta súlyos sérülést ejtett.

KÜLÖNFÉLÉK.

A ló életkora. Körülbelül huszonöt év a ló rendszer életkora, bár nem ritka a harminczéves ló sem. Sőt akadnak köztük olyanok is, a melyek még ennél is jóval magasabb életkor érnek el igen jó kondícióban. Pelda rá egy magyar ló pályafutása, mely bizony elég hánytvetett volt s a szegény pára mégis 45 évig húzta az ígát. Megjegyzendő, hogy a ló élettörténete teljesen hiteles adatok alapján íródott meg. Ez a paripa magyar állami méneshől került 1852-ben Leysz osztrák hadnagy birtokába és ekkor öt éves volt. A ló 1859-ben gazdájával együtt, a ki uhánus hadnagy volt, mindvégig részt vett az olaszországi hadjáratban; Magentánál egy kiküldetés

alkalmával, francia katonák sűrű során keresztül törve megmentette gazdája életét, lehetetlen akadályokat játszva ugorván át. 1863-ban a hadnagy a lovat egy barátjának adta el, a kitől viszont 1865-ben egy gyalogzredbeli őrnagy vette meg; így került aztán 1866-ban megint csak az olaszországi harezmezőre. Első gazdája, Leysz hadnagy itt elvesztette szemé elől a lovat, de 1873-ban rátalált Bécsben egy omibusz elé fogva; 1882-ig szakadatlanul figyelte a ló pályafutását, ekkor megint megvette a lovat, hogy legalább utolsó éveit pihenésben élhesse le. 1892-ben még jó egészségben végezte a könnyebb munkát. Utolsó perczig fúrge és éber maradt s labái mindvégig épék és hibátlanok voltak. Ítérvény és emésztése állandóan kifogástalan volt és csupán kimulása előtt két nappal nem izlett néki a takarmány. Csontváza most is megvan a bécsi állatorvosi intézet muzeumában. Ez a példa is azt bizonyítja, hogy a tiszta faj-ló, ha nem tulajdonosan korán fogják igába, sokáig és baj nélkül tűri a legnagyobb fáradoalmakat.

A kövérsgéről. Érdekes tudni, hogy emberben hol fordul elő zsírszövet s hol és milyen arányban szaporodik ez a kövérsgnél. A kövér emberek anatómiajával igazán tudományosan Bichat, francia tudós foglalkozott először, valamivel több mint száz évvel ezelőt. Az ő vizsgálataiból tudjuk, hogy a koponya belsejében nincsen zsír. Az arczon van bőven. Ismeretes a kövér emberek úgynevezett »holdvilágképe«, s vannak emberek, kiknél az arcz zsírrétege lehetélené teszi a mimikát. Kacaghatnak a nélkül, hogy egy arczvonásukat is mozdulni látnók. Az alsó állkapocs alatt s a nyakon igen nagy mennyiségű lehet a zsír. Ez a toka, mely oly nagy lehet, hogy a mellre leghat. A bőrön jellegzetes harántul futó mely ráncok vannak, melyek a tokát részekre osztják s így lehet 3-as, 4-es toka. A mellkasban nagyon sok lehet a zsír; az emlőmirigyek környékén szinte hihetetlen mennyiségű zsír rakódhatik le. A has falának kövérsege általános ismert jelenség. Ismeretes a »poczakos«, »potrohos«, »pokhasú« kifejezés, melylyel a nyelvjárás épen a has kövérsgét vette a testalkat megjelölésének alapjául. A hasfalakon valóban felette nagy mennyiségű zsír rakódhatik le. Nem lehetetlen a bibliai történet, mikor a balkezes Ebud úgy döfi kardját Eglon moabit király hasába, hogy a penge után még a markolat is beleszalad, s a zsír elnyelte az egészét. Már az ősidmai orvosi iratok is megemlítik, hogy a zsír szeret a hasra rakódni. A hason összegyűlt zsír néha arasznyi. Természetes, hogy rengeteg súlya lehuzza. Így keletkeznek egyrészt jellegzetes ráncok, másrészt lelógó has, mely csaknem a térdekig érhet s a járást zavarja. Fiatallab embereknel a hasfalón a zsírrakodás egyenletesebb szokott lenni, érgeknél a has alsó részei hajlamosabbak a hájasodásra. A végtagok főleg felső részeikben s az izületek körül szoktak erősebben meghízni. Nagy kövérsgnél valóságos hengerekké válnak s még az ujjak is oly vastagok lehetnek, hogy — mint egy római császáról jegyzí föl a krónika — a női nyakékeket gyűrűként tudják viselni. A belső szervek közül a szív körül rakódhatik le sok zsír. Állandóan van zsír a vesék körül is. Vannak azonban testrészek, melyeken sohasem rakódik le zsír, ilyenek például a szemhéjak és a fülkagylók.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelek, továbbá a szolgálatnál kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem vállal szol.

M. J. Az ön esetére még az ált. szolg. hat. XVI. 20. pontja alkalmazandó.

Csoportok a Mátyás-templom előtt, a koronázási jubileumi misekor.

M. A. J. A feltételek a kérdezett irányban ugyanazok, mint a csendőrségnél. A felvételt akár szóbelileg, akár folyamódványban kérheti.

Aradi csendőr. Kossuth Ferencz nős volt, de neje meghalt. A török katonaság ismétlőfégyverrel van ellátva.

Felvidéki régi csendőr. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

W. Gy. Kérdése szolgálati ügyet érint, arra nem válaszolunk. Ha a dolgot magára nézve sérelmesnek tartja, annak tisztázását kérje előljáró szakaszparancsnokságtól.

J. J. őrsvezető. Csak a 12. évben kérheti.

Sorsjegyekről. V. Vásárhely, Sz. Zs. őrmester, Jakabos őrmester és D. Gy. őrmester: Sorsjegyeik még nem lettek kihuzva.

Megfejtési határidő: 1907 július 1.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk 22. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Mihez könnyen férünk, nem becsüljük nyagra». — **Verstálány:** «Vár, Sár, Nyár, Kár». — **Számrejtvény:** «4—12».

★

Helyesen megfejtették: Illés József csendőr Kaprióra, Fekete Géza őrsvezető Óhegy, Kovács János őrsvezető és Kocsis József cz. őrsv. Fehérváresurgó, Horváth Ferencz I. jörmester Győrszentmárton, Végh Kálmán őrsvezető Stubnyafürdő. Batori József őrsv. Győrszentmárton, Révész János csendőr Szaján, Groesli Gyula cz. őrsvezető Gödöllő, Fazekas Ferencz jörmester és Dombi József őrmester Biacsalmás, Gergely Sándor jörmester Déa.

★

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyét Illés József csendőrnek Kapriórára elküldöttük.

FEJTÖRŐK.

Betűrejtvény.

Számrejtvény.

Egy várban van 1804 ember. Ezek közt háromszor annyit a gyalogos, mint a tüzér, és tízszer annyit a tüzér, mint a huszár. Kérdés, hogy hány gyalogos, tüzér és huszár van a várban.

Verstálány.

Z-vel az ajtón is találod.
S-sel az eső után látod.
C-vel az oroszok legfőbbje
20-szal magyar díszbe legtöbbször
6-al szép hazám körül veszem,
Hogy soha el ne veszzen.

NYILTTÉR.★

Turistáknak és kerékpárosoknak. Nekünk megküldött és teljes hitelt érdemlő értesítések szerint a Kwizda féle Fluid (Kigyó védjegy) és «Turista-fluid» tekintélyes turisták, kerékpárosok és lovasok által megerőltető kirándulások előtt és után kiváló eredménnyel használtatik. Ezen értesítések szerint a Kwizda-féle fluid azon tulajdonsággal bír, hogy a test izomzatát ellentállóvá és kitaróvá teszi, annyira, hogy a legnagyobb megerőltetéseket is könnyedén kibírja. Másrészt pedig ezen szer teljesebb felleszti a pettyhűt izomzatot, fáradtságot és minden túlerőltetésből származó fájdalmat megszüntet. Ezen, szakfériának által tett kijelentések hasznos utbaigazításul szolgálhatnak gyakorlatioknak és sportkedvelőknek.

★ Az e rovatban foglaltakért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

Tejszállítás állapotbetegség miatt lezart majorból.

Alki ragadós száj- és körömfájás miatt lezart majorból a betegség megszünté előtt lejt szállít, az 1888. évi VII. t.-cz. 79. §-ában körülírt és a 153. §. b) pontjába ütköző kihágást követi el.
(A m. kir. belügyminiszter 1906. évi 1406. sz. határozata.)

Naptárak árusítása piacokon.

Naptárakat heltpiacokon és vásárokon még azoknak is csak az alispán, illetve polgármester engedélye alapján lehet árusítani, akik üzletükben iparigazolványuk alapján jogosan árusítanak naptárakat.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1906. évi 44.187. sz. határozata.)

Lövöldözés gummipuskával.

A gummipuskával való lövöldözés a kihágási büntető-törvény 118. §-ába ütköző kihágást képez.

(A m. kir. belügyminiszter 1905. évi 4875. sz. határozata.)

Járás- és őrsparancsnokságok felállítás.

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság területén a következő új járás- és őrsparancsnokságok állítottak fel:

1907. május hó 1-ével:

a kolozsvári szárnynál: a nagysármási; a marosvásárhelyi szárnynál: a radnóti és a dési szárnynál: a kékesi járásparancsnokságok; a marosvásárhelyi szárnynál: a mezőcsévási, a dési szárnynál: a sófalvi és négerfalvi, a zilahi szárnynál: a kettősmezei, a tordai szárnynál: a maroslekenzei.

Május hó 2-ával:

a marosvásárhelyi szárnynál: a mikeszési, a tordai szárnynál: a nyágvai.

Május hó 3-ával:

a nagyenyedi szárnynál: a veresegyházi, monovai, maroscsuci, csombordi, vládházi, oláhdályai és alsó-gáldi.

Május hó 4-ével:

a dési szárnynál: az alsóbalázsfalvi.

Május hó 8-ával:

a dési szárnynál: az esztényi és szászmáté-i.

Május hó 12-ével:

a nagyenyedi szárnynál: a magosi.

Május hó 13-ával:

a dési szárnynál: a nagyiklódi és

Május hó 18-ával:

ugyancsak a dési szárnynál: a kaczkai új őrsparancsnokságok.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Fekete György járásörmester, naszódi őr és járásparancsnok, mivel a naszódvidéki helyiérdekű vasutvonal építése alkalmával, a kiszabrai lakosság ellenállása és ismételt támadásai közepett a csend és rend fenntartására s az építkezések zavartalan menetének biztosítására oly czélszerű intézkedéseket tett, hogy a vasútépítés minden akadály nélkül befejezhető volt.

Marosi György cz. őrsvezető a marosvásárhelyi szárny-állományból, 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor tanusított kifogástalan magaviselete, teljes megbízhatósága, rendkívüli kintartása és eredményes működéseért.

Nagy Sándor, Kovács Sándor járásörmesterek és *Fuksz Kálmán* örmerester a zilahi állományából, 15 éven felüli csendőrségi szolgálatuk alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejezett eredményes működésük és általában tanusított előnyös magatartásukért.

Magyari András őrsvezető, magyarvalkói őrsparancsnok, a magyarvalkói és borzasi görög katolikus templomokban 1907. évi február havában elkövetett betörések lopások tettesekinek, hosszas és fáradságos nyomozás után való kézrekerítéseért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Boros Imre, Kovács Zsigmond cz. őrsvezető, *Vigh István, Bába János* csendőr cz. őrsvezető, *Jakab József II., Máté István, Vágási Dénes, Bács János* csendőr a dési szárny állományából, mivel a naszódvidéki helyiérdekű vasutvonal építése alkalmával, a kiszabrai lakosság ellenállása és ismételt támadásai közepett a csend és rend fenntartását s a vasútépítés zavartalan befejezését biztosították.

Előléptettek:

1907. június hó 1-ével:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában: *Szvedits János, Bestly Pál, Oláh Sándor* és *Utó Mihály* cz. őrsvezetők, *valóságos őrsvezetők;*

1907. május hó 16-ával:

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában az altisztvi vizsga sikeres letétele után, cz. őrsvezető II. altiszttekké:

az 1. szárnynál:

Szőcs Gábor csendőr cz. őrsvezető 6.; *Tatár Mihály* csendőr cz. őrsvezető 9.; *Ambrus Ágoston* csendőr cz. őrsvezető 12.; *Borosnyai Miklós* csendőr cz. őrsvezető 15. és *Tamás Gyula* csendőr 17. rangszámmal;

a 2. szárnnyal:

Kovács István csendőr cz. őrsvezető 1.; *Kovács István* csendőr 3.; *Czúka Alajos* csendőr 4.; *Nagy Lázár* csendőr 5. és *Vitályos György* csendőr cz. őrsvezető 19. rangszámmal;

a 3. szárnnyal:

Bálint Dénes csend. cz. őrsv. 2.; *Barabás Izsák* csend. cz. őrsv. 8.; *Gergely József* csendőr 13.; *Sipos József* csend. 14.; *Jánosí Béla* csend. cz. őrsv. 16.; *Albert Dániel* csend. cz. őrsv. 21.; *Aszalos Sámuel* csend. cz. őrsv. 22.; *Moldauer György* csend. cz. őrsv. 23.; *Szűcs Péter* csend. cz. őrsv. 24. és *Kovács Mihály* csend. cz. őrsv. 25. rangszámmal;

a 4. szárnnyal:

Szabó József csend. cz. őrsv. 10.; *Kálmán Bálint* csend. cz. őrsv. 11. és *Toma Zakariás* csend. cz. őrsv. 20. rangszámmal; s végül

az 5. szárnnyal:

Szabó Ignác csend. cz. őrsv. 7. és *Vitos Ádám* csend. cz. őrsv. 18. rangszámmal.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

az I. osztályu katonai szolgálati jellel:

az II. sz. csendőrkerület állományában:

Jeskó István járásörmester 1906. aug. 12-én, *Lovas Bálint* 1907. márcz. 21-én, *Tánczos Lajos* örmeester 1907. ápr. 6-án;

a VII. sz. csendőrkerület állományában:

Soós György járásörmester 1907. május 22-én;

az II. osztályu katonai szolgálati jellel:

az I. sz. csendőrkerület állományában:

Borcsa Mihály cz. őrsv., 1907. január 25-én;

a II. sz. csendőrkerület állományában:

Szekely András cz. örmeester, 1906. október 1-én, *Feszler József* csend. cz. őrsv. 1907. február 13-án, *Illés István* cz. örmeester, 1907. június 10-én;

a VII. sz. csendőrkerület állományában:

Pálfi Márton csend. cz. őrsv. 1907. február 13-án, *Takács László I.* csend. cz. őrsv. 1907. márcz. hó 1-én, *Kapronczai Bálint* cz. örmeester, 1907. márcz. hó 1-én, *Kiss István I.* csend. cz. őrsv. [1907. április hó 22-én, *Györgydeák József* cz. örmeester, 1907. jun. hó 19-én, *Böcs János* őrsvezető, 1907. február hó 15-én, *Pécsi Sándor* cz. örmeester, 1907. jun. hó 4-én, *Horváth István II.* cz. örmeester, 1907. máj. hó 12-én, *Bukfa József* őrsv., 1907. márcz. hó 1-én, *Farkas János I.* cz. őrsv., 1907. január hó 18-án, *Nagy Péter* cz. örmeester, 1907. január hó 27-én, *Takács János I.* őrsv., 1907. márczius hó 7-én, *Zsiborács István* cz. őrsv., 1907. május hó 10-én, *Mözner Zsigmond* csend. cz. őrsv., 1907. január hó 28-án, *Németh József I.* cz. örmeester, 1907. január hó 3-án, *Fodor János* cz. őrsv.,

1907. június hó 11-én, *Jeney János* cz. örmeester, 1907. május hó 25-én, *Soós Ignác* csend. cz. őrsv., 1907. május hó 23-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Szabó István IV., *Láng István*, *Bodás Lajos*, *Süle Sándor* és *Mátyás János* csendőrök.

Házasságra lépett:

Kiss József VI. sz. csendőrkerületbeli cz. örmeester *Sólyom* Vilmával, 1907. június hó 4-én, *Szentantalfán*.

PÁLYÁZATOK.

Több posta-távirda segédtszti állás a posta-távirda hivataloknál. Fizetés 1400 korona. Törvényszerű lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Hat havi próbaszolgálat, a 6-ik hónapban posta-távirdavizsga. Kérvények azon posta-távirda-igazgatóságokhoz, melynek kerületében a próbagyakorlatot elvégezni óhajtja 1907. évi július hó 31-ig.

Egy iskolaszolgai állás a bártfai áll. gymnasiumnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes alkalmazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvények a kassai áll. főreáliskola igazgatóságához 1907. évi július hó 1-ig.

Egy irnoki állás a nagyhalmgyi járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi törvényszék elnökéhez 1907. évi július hó 7-ig.

Egy kataszteri irattárt kezelő irodatiszti állás a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Földművesiskola és egy évi gazdasági gyakorlat. Négy középiskolai osztály. Ideiglenes alkalmazás. Kérvények a sátoraljaújhelyi pénzügyigazgatóságokhoz 1907. évi július hó 10-ig.

Egy hivatalszolgai állás a sádsi adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 kor. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pécsi pénzügyigazgatóságokhoz 1907. évi július hó 3-ig.

Egy hivatalszolgai állás a szombathelyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 60 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szombathelyi pénzügyigazgatóságokhoz 1907. évi július hó 3-ig.

Egy hivatalszolgai állás a hernádsadányi járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlék-

kal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kassai törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 20-ig.

Egy hivatalozolgai állás a váci járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Szabályszerű lakpénz és 60 korona lakpénzpótlék, vagy természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a pestvidéki törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 18-ig.

Egy kezelői állás a marosillei járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Szabályszerű lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dévai törvényszék elnökehez, 1907. évi július hó 20-ig.

Egy irnoki állás a zilahi ügyészségnél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a zilahi ügyészséghez, 1907. évi július hó 11-ig.

A m. kir. államvasutak zágrábi és aradi üzletvezetőségénél, 700 korona fizetéssel és 150—300 korona lakpénzzel javadalmazott

I. szolgai állások és pedig:

1. hét, illetőleg három hivatalozolgai,
2. két-két állomásmálházi,
3. öt vonatmálházi, a zágrábi üzletvezetőségénél,
4. tíz, illetőleg négy váltóóri,
5. két, illetőleg egy lámpakezelői és 540 korona fizetéssel és 150—300 korona lakpénzzel javadalmazott állás,
6. nyolc, illetőleg öt pályaoiri.

Valamennyi állással természetbeni egyenruházat, a vonatmálházi állással ezenkívül kilométerpénz jár.

A lámpakezelői állás az aradi üzletvezetőségénél a végleges kinevezés elnyeréséig 2 korona 40 fillér napi-bérrrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban, számolás. A hivatalozolgai állás kivételével hat havi próbaszolgalat. Ezenkívül:

ad 2. a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat ismerete;

ad 3. a forgalmi utasítás vonatkezelésről szóló határozványainak és a jelzési és vonatvezetői utasítás ismerete;

ad 4. a váltóóri szolgalatra vonatkozó utasítások ismerete;

ad 5. a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat s a lámpakezelés ismerete. Az aradi üzletvezetőségénél bádógási iparra vonatkozó képesítés.

ad 6. a pályá jókarbantartásának s a pályaoiri utasításnak ismerete.

Egy hivatalozolgai állás a nagyhalmpági járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 kor. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és román nyelv. Kérvények az aradi törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 5-ig.

Egy hivatalozolgai állás az orosházi járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulai törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 15-ig.

Egy hivatalozolgai állás a nagykarolyi kir. járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szatmárnémeti törvényszék elnökehez 1907. évi június hó 27-ig.

Egy szolgai állás a budapesti tudomány egyetemen. Fizetés pótlékkal 700 korona. Ruhailletmény 100 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Ideiglenes alkalmazás. A véglegesítés az alkalmasságtól tetetik függővé. Kérvények a budapesti tudomány egyetem Rektor Magnificusához 1907. évi július hó 4-ig.

Egy hivatalozolgai állás a tokaji járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 kor., esetleg természetbeni lakás. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a sátoralja-ujhelyi törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 5-ig.

Egy irnoki állás a nagyikindai törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német, szerb, esetleg román nyelv. Előzetes három havi próbaszolgalat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kezelési teendőkben jártasság. Kérvények a nagyikindai törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 3-ig.

Egy irnoki állás az iglói járásbíroságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a löcsei törvényszék elnökehez 1907. évi július hó 3-ig.

Egy irnoki állás a Vas vármegye árszékénél. Kezdfizetés 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgalat. Négy középiskolai osztály. Vas vármegye főispánjához címzett kérvények Vas vármegye alispánjához 1907. évi július hó 1-ig.

Egy irodatiszti állás a balassagyarmati, esetleg más pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a balassagyarmati pénzügyigazgatóságához 1907. évi július hó 15-ig.

Több utmesteri állás Bonyhád és Dombóváron Tolnavármegyében. Fizetés pótlékkal 1300 korona, utmesteriiskola elvégzése esetében 1400 korona. Lakpénz 250 korona. Utítialány. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Ideiglenes alkalmazás. Kérvények Tolna vármegye alispánjához 1907. évi július hó 3-ig.